

Sáfár József-életútinterjú

Készítette: Kovács László

A beszélgetés időpontja és helyszíne: 2024. szeptember 2., Budapest
Szerkesztett, tömörített, kiegészített, lábjegyzetelt változat.

Kovács László:

Milyen családba születtél? Mi volt az alapja a zenei érdeklődésednek?

Sáfár József:

Apám srác korában tangóharmonikázott, zongorázott, autodidakta zenész volt. Ő Somodorban nőtt fel, egy Kaposvárhoz közeli faluban. Onnan járt be kereskedelmi iskolába. Anyai nagyapám számadó tiszt volt, vitézi címmel. Anyukámat zongorázni is taníttatták. Én 1952-ben születtem, apám akkor már katonatiszt volt. Nővérem két évvel idősebb, és volt egy évvel fiatalabb öcsém is. Én Somodoron születtem, télen, a nagyszülőknél. Bábaasszony hozott világra, de a hideg télben majdnem ottmaradtuk anyámmal együtt, négy és fél kilogramm voltam. Ahogy apámat ide-oda helyezték, úgy laktunk Székesfehérváron, Debrecenben, Pápán végül 1957-ben költöztünk Budapestre. Először az akkori Néphadsereg téren laktunk, a Szemere utcai általános fiúiskolába jártam. Mindig volt otthon zongoránk. Általános iskolás koromban a Beatles¹ volt a nagy robbanás, amikor apám nem volt otthon, folyamatosan szolt a Szabad Európa Rádió.² Ugrin Gábor volt a kórusvezetőnk az iskolában, aki a leghivatottabb kórusvezető volt. Az ő felesége, Márta néni volt az énektanárunk. Az iskolában ők ketten alapítottak egy fiúkórust. Én imádtam focizni, ehhez képest tanítás után rendre elkaptak kórusozni. Kiválasztottak fiú szopránnak. Üvegvágó magasságokban énekeltem! Elkezdem lassan élvezni ezt is, főleg a szólaméneklést. Amikor vendégek jöttek hozzánk, apám beszólított játszani a zongoránkon, mivel otthon autodidakta módon leszedtem darabokat, és szerettem zongorázni. Nővérem után én voltam az Öcsi, öcsém pedig Laci lett. „Na, Öcsike, játsszál!” Eljátszottam, amit ismertem, és jól megtapsoltak! Ez volt az első zenei sikerélményem. Az énekkart Ugrin Gábor olyan magasra vitte, hogy karének-versenyekre is jártunk. A legmagasabb pont, amire emlékszem, egy kórustalálkozó volt a Zeneakadémián, ott akkor láthattam Kodály Zoltánt.³ A beatkorszak kezdetén egy helyettesítő tanárunk behozott egy lemezjátszót, és feltett egy Beatles-kislemezt – ettől odavoltam! Apám először semmibe vette a „csörömpölést”, aztán lassan változott a véleménye, ahogy mutogattam neki a zenéjünkben a szólamokat. Végül már csak annyi volt a kritikája, hogy „Miért nincs ebben egy szép klarinétszólam?” *(nevet)* Sajnálom, hogy a mai fiataloknak nincs olyan zenekaruk, amelyen „fel lehet nőni”, ahogy a Beatles zenéje sokat változott az évek alatt. A négy pali nagy találkozás volt, annyira különbözőek, mégis együtt egységesekek! Ezen felnőni, rajongani értük: nekem egy hatalmas iskola volt. A karénekelés és a szolfézs is adott egy alapot. Aztán jött a Rolling Stones,⁴ kicsit később Jimi Hendrix,⁵ majd a Led Zeppelin.⁶ Sorolhatnám, de szinte hónapról hónapra jöttek az újabb stílusok és előadók. A hetvenes évekig megtörtént minden.

---

¹ A Beatles 1960–1970 között működő angol beategyüttes, a műfaj legnépszerűbb előadója.

² A Szabad Európa Rádió a nyugati demokratikus államok által támogatott rádióadó volt, a rendszerváltásig működött. 1950. augusztus 4-től kísérleti jelleggel indított magyar nyelvű adást.

³ Kodály Zoltán (1882–1967) Kossuth-díjas, valamint kiváló művész címmel kitüntetett zeneszerző, zenetudós, zeneoktató, népzene kutató, a Magyar Tudományos Akadémia tagja és 1946-tól 1949-ig elnöke.

⁴ A Rolling Stones 1962-ben alapított, mind a mai napig működő angol rhythm and blues, majd rockegyüttes, műfajában az egyik legnépszerűbb előadó.

⁵ Jimi Hendrix (1942–1970) amerikai gitáros, énekes, zeneszerző, a rockműfaj egyik legnagyobb hatású előadója.

⁶ A Led Zeppelin 1968–1980 között működött angol hard rock együttes, a műfaj egyik legsikeresebb formációja.

Kovács László:

Milyen volt az első együttesed?

Sáfár József:

Általános iskola vége felé a házukban volt egy-két gyerek, akikkel zenekart szerveztünk, magamnak a basszusgitárt szemeltem ki. Ebből ekkor még nem lett semmi. A hozzánk legközelebbi középiskolába mentem, az volt a Markó utcai textilipari technikum, tőlünk kétpercnyi sétára. Már be voltam sózva, hogy beatzenekart csinálhassak! Az iskolai kultúrteremben Butkovics Lajos osztálytársammal terveztünk zenekart alapítani, ő lett az akkordgitaros. Egy nyári táborban, azt hiszem Bélatelepen, az ismerkedési esten mindenkinek fel kellett állnia, és elmondani, hogy mi a hobbija. Elmondtam, hogy zenélek és zenekart szeretnék alapítani. Egy másik asztalnál felállt egy kis, vékony srác, aki meg azt mondta el, hogy négy-öt éves korától klasszikus zongorázott, de most magántanárnál dzsesszt tanul. Volt egy barátom, aki zongorán le tudta játszani a Beatles *Lady Madonna* című számát, nekem az volt a csúcs. Én is gyakoroltam, elég nehéz volt. A végén odamentem ehhez a vékony sráchoz, hogy ő is le tudná-e játszani. Azt felelte, ha van kotta, akkor persze. A táborban nem volt zongora. Azt mondtam neki, hogyha hazamentünk, az lesz az első, hogy feljössz hozzánk, mert otthon megvan a kottája. Így is lett, és kottából eljátszotta. Ő volt Lerch István.⁷ Milyen érdekes a csillagok állása, hogy az ország egyik legjobb billentyűsével kisfiúként összetalálkoztam. Már is megalakítottuk az első zenekarunkat, ez volt a Hétfő együttes. Négyen voltunk: Laci öcsém dobolt, Kazai Jani gitározott, Pisti zongorázott, én pedig énekeltem és basszusgitároztam. Öcsémnek jó érzéke volt a hangszerhez, de apám végül nem engedte, hogy másodikként a családban ő is zenész legyen. Iskolai rendezvényekre hívtak minket, játszottunk például Creedence-⁸, Beatles-, Kinks-⁹ és hasonló számokat. Pistivel már akkor is a nehezebb részét akartuk megfogni. A Petőfi Sándor utcában volt havonta klubestünk. Saját cuccot hoztunk össze. Janinak hozzám hasonló magas hangja volt, Pistinek meg lágyabb, alt fekvésben. Minderre építve Tremeloes-¹⁰ meg Mamas and Papas-¹¹ számokat vettünk be a műsorba. A nevünk is egy Mamas and Papas számból lett átvéve (*Monday, Monday*). Több amatőr fesztivált megnyertünk a háromszólamú vokáljainkkal. Sajnos, ma is hiányzik a popzenéből ez a vonal, annak idején azért voltak példák, mint például a Fonográf¹² vokáljai. Pedig a legszebb hangszer az emberi hang! Volt egy nagy törés az iskola után. Sajnos, a gitárosunkat, Kazai Jancsit elvitték katonának, ekkor felbomlottunk egy időre, mert ragaszkodtunk egymáshoz. Ekkor már Herpai Sanyi¹³ dobolt, siófoki srác volt. Összejöttünk két zenésszel, Jenei Szilveszterrel¹⁴ és Kiss Ernő Pállal.¹⁵ A Csiliben¹⁶ Meteor néven játszottunk együtt, mi hárman meg ők, így öten. A Beatlestől a Deep Purple-ig¹⁷ terjedt a repertoár, de ez nem igazán tetszett. Ekkoriban jött egy lehetőség, a Volán¹⁸ keresett

⁷ Lerch István (1953) Erkel Ferenc-díjas dalszerző, zongorista, énekes, a Hétfő, a Volán, a V'73, majd a V'Moto-Rock együttesek tagja.

⁸ A Creedence Clearwater Revival 1967 és 1972 között működött népszerű amerikai rockzenekar.

⁹ A Kinks 1964–1996 között működött angol beat-, később rockzenekar.

¹⁰ A Tremeloes, 1958-ban alakult és a mai napig (2024) aktív angol pop-rock együttes.

¹¹ A The Mamas and Papas 1965 és 1968 között működött, majd később többször rövid időre újjáalakult amerikai folk-rock együttes.

¹² A Fonográf 1973–1984 között működött népszerű rockegyüttes.

¹³ Herpai Sándor (1954–2014) rock-, dzsessz- és folkdobos, a V'73 és a V'Moto-Rock együttesekben vált ismertté.

¹⁴ Jenei Szilveszter (1949) gitáros, zeneszerző, többek között az Illés, a Kormorán, a Miki Team és az R-Go Proletars zenésze volt, a Rocksínház alapító tagja.

¹⁵ Kiss Ernő Pál énekes, 1974 és 1982 között az Illés-együttes tagja volt.

¹⁶ Csili Művelődési Ház, Pesterzsébet híres közösségi intézménye.

¹⁷ A Deep Purple 1968-ban alapított, megszakításokkal a mai napig (2024) aktív angol hard rock együttes.

¹⁸ Volán Tröszt, autóbuszjáratokat üzemeltető társaságok 1970 és 1983 között létezett trösztje.

tánczenekart a klubjába. Már kísérletezgettünk a trió felállással, Pistivel és Sanyival pár számot így játszottunk. Elton John¹⁹ volt a minta, aki az egyik korai lemezét trió felállásban vette fel, a címe egy dátum: *17-11-70*. Olyan dobos és basszusgitáros volt mellette, hogy elájultunk! Ekkor kezdett nyiladozni az agyam, hogy micsoda lehetőségek vannak még a basszusgitárban azonkívül, hogy lejátszom az alaphangokat meg összekötöm a harmóniákat. Egy-két számot megtanultunk, nem voltak egyszerűek. Amikor jött a Volán Klub felkérése, akkor a Meteor zenekart feladtuk. A meghallgatásukra Pisti gyorsan vett egy Jolana gitárt is. Mindenféle tánczenét meg triószámot adtunk elő. Adtak hangszereket raktárról, így lett új cuccunk, még egy olasz orgonájuk is volt! V'73²⁰ lett a nevünk, a teljes Volánt nem akartuk kiírni. Akkor kezdtünk mindhárman dzsesszkonzervatóriumba járni, szerencsére felvettek minket. Sanyika Kovács Gyulához²¹ járt, én meg Berkes Baláznál²² tanultam nagybögözni. Lengyelországból kaptam egy basszusgitárt. Kartonpapírból fogólapokat, azaz menzúrákat készítettem. Ezeket bevitettem az órákra, és fejben tanulgattam a gitárfogásokat, amikor nem kellett annyira figyelni... A konziban nagy hasznát vettem ennek, mert egy biztos vizuális alapot adott. A Volán fizetett nekünk egy zenei rendezőt, ő volt Payer András,²³ aki táncdalénekesként volt ismert. Mondtuk neki, hogy nyugodtan vegye fel a fizetését, de nem kell beleszólnia, mert tudjuk, mit akarunk csinálni. Aranyos volt, megértett minket. Ekkoriban kellett letennünk az ORI-vizsgát. Muszorgszkijtől²⁴ és Raveltól²⁵ az *Egy kiállítás képeit* tanultuk meg. Halkan szólaltunk meg, öt percig hallgatták, és csak azért állították meg, mert még sokan vártak meghallgatásra. A szokásos 150 Ft helyett 200 Ft fejenkénti gázsit állapítottak meg. A Volán légkondicionált próbatermet adott, és mi mint az örültek, elkezdtünk próbálni. Volt, hogy három hónapig nem léptünk fel. Általában havonta kellett egy üdülőben játszani. Sokszor egyébként csak háttérzenét kellett nyújtani.

Kovács László:

Milyen gyakran koncerteztetek, és jellemzően milyen helyeken léptetek fel?

Sáfár József:

Eleinte nem is ambicionáltuk a fellépéseket, inkább a próbákkal foglalkoztunk. Mellette jártunk a konzervatóriumba. Még a szüleimnél laktam. Anyukán háztartásbeli volt, gondot viselt rám, a zenélésen kívül semmivel nem kellett foglalkoznom. Az iskola után el kellett menjek dolgozni. Óbudán egy cérnázóüzemben voltam – egy hétig voltam ott, aztán ki is léptem. Aztán jött egy baráti tipp, hogy van egy nagyon link állás, az Ipartervnél. Az Anna Presszó felett, a Váci utcában voltak az irodái. Felvettek műszaki szerkesztőnek, egy nagy íróasztalom lett egy nagy teremben, eszközökkel. Gyakorlatilag semmit sem kellett csinálni. Az osztályvezető Frank Henrik, egy múlt rendszerből itt maradt csokornyakkendős mérnök volt. Jó fej volt, minden további nélkül elengedett zenélni. Légtechnikai berendezéseket kellett rajzolni. Egy évig voltam ott, halálra untam magam, és nem is érdekelt.

Mivel kottából tudtunk játszani, egy ORI-felkérés érkezett táncdalénekesek lekísérésére. Az ORI igazgatója is megnézett egy előadást, megdicsért minket, és megígérte, hogy lesz majd saját műsorunk is. Ebben az időben az egyik próbánkra lejött Koncz Tibi²⁶ is,

---

¹⁹ Elton John (1947) nagy hatású angol zeneszerző, előadó.

²⁰ A V'73 1973 és 1977 között létezett progresszív rockegyüttes.

²¹ Kovács Gyula (1927–1992) dobos, korának legismertebb, legvirtuózabb dzsesszdobosa volt.

²² Berkes Balázs (1937) Liszt Ferenc-díjas bögőművész, a magyar dzsessz kiemelkedő alakja.

²³ Payer András (1941–2011) EMeRTon-díjas zeneszerző, énekes.

²⁴ Modeszt Petrovics Muszorgszkij (1839–1881) orosz zeneszerző, zongoraművész, az orosz zene történetének kimagasló egyénisége.

²⁵ Maurice Ravel (1875–1937) nagy hatású francia zeneszerző, zongorista.

²⁶ Koncz Tibor (1940) zeneszerző, hangszerező, zongorista, dobos, a Magyar Érdemrend lovagkeresztjének tulajdonosa.

aki elmondta, hogy Kovács Kati²⁷ nehezen viseli az egyzongorás kíséretet, inkább egy zenekart szeretne. Vele két éven keresztül dolgoztunk, eljutottunk az NDK-ba,²⁸ Csehszlovákiába, Bulgáriába, Jugoszláviába. Kati megengedte, hogy a műsora előtt saját programot játsszunk. Így történt meg, hogy elmentünk például Ökörítőfülpösre, nyomtuk az *Egy kiállítás képeit*. A keszkenős nénik látták, hogy a kisleány nagyon dolgoznak valamin, ami biztos szép és jó, ezért udvariasan megtapsoltak. Utána meg Katit szétimádták! Volt olyan januári hónapunk, hogy ötvenkét előadásunk volt, tehát átlagban több mint napi egy. Később több énekes is rájött, hogy milyen olcsó ez a három gyerek, dolgoztunk Korda Györggyel,²⁹ Máté Péterrel,³⁰ Zalatnay Saroltával³¹ ... Ahogyan elkezdtünk keresni, úgy a pénzünket hangszerekre költöttük, lett Fender Jazz Bass, Ludwig dob meg Hammond orgona is.

Kovács László:

Hogyan indult az együttműködésetek az Omegával?³²

Sáfár József:

István jött egy nagy hírrel egy nap, hogy az ORI-tól minket kértek fel az Omega előzenekarának, mehetünk velük egy nyári turnéra. Valójában azért kerestek minket, mert nem nagyon tudtunk fellépni senki, mert a közönségük minden előadót megdobál paradicsommal. Egyedül Pege Aladárt³³ tűrik meg, hogy egy dzsessz-zenekar még eljátszódhat a kedvenceik előtt. Aztán jön a nagy Omega, robban a füstbomba, óriási a körítés... Volt olyan zenekar, aki két nótát, ha tudott játszani előttük, aztán botrányba fulladt a dolog. Ezek alapján mondtam Pistinek, hogy nem vagy normális, kell az nekünk, hogy összeverjenek minket egy pillanat alatt? Sanyika volt a legagresszívebb, azt mondta, hogy „micsoda, majd mi megmutatjuk nekik!” Én be voltam gyulladva. De az egyetemi klubokban nagy sikerünk volt, ezért arra jutottunk, hogy hátha megússzuk. Eljött a napja, hogy az Omega külföldről hazajött, és a plakátokon azt látták, hogy a V'73 az előzenekaruk. Benkő Laci³⁴ berohant az ORI-ba, hogy kik ezek, nem is ismerik őket! Ott megnyugtatták őt, hogy ezek nagyon aranyos srácok, nagyon ügyesek, hárman vannak! Lacit ez nem nyugtatta meg, meg akart nézni minket. Éppen a Várklubban koncerteztünk. Amikor Laci odaért, a saját koncertünket már lejátszottuk, és a klubvezető megkért minket, hogy mivel az utánunk jövő tánczenekar nem jött el, játsszunk még helyettük. Akkor látott meg minket, amikor javában szórakoztattuk a táncolókat mindenféle slágerrel. Laci benézett, meglátta a tánczenés produkciót, és vörös fejjel elrohant, állítólag káromkodott lefelé a lépcsőn. Senki nem tudta, hogy ebből mi lesz. Mi az első közös próba előtt már tudtuk, hogy volt ez a balhé. A főpróba az ORI-ban, a 126-os teremben történt. Amikor megérkeztünk, az omegások éppen, hogy csak köszöntek nekünk. A technikusaik viszont nagyon segítőkészek voltak, ettől egy kicsit megnyugodtunk. Másnap volt indulás a turnéra, az

²⁷ Kovács Kati (1944) Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas előadóművész, énekesnő, dalszövegíró, színésznő. A hazai könnyűzene egyik legkiemelkedőbb és legnagyobb hatású énekesnője, mind a mai napig (2024) aktív előadó.

²⁸ A Német Demokratikus Köztársaság 1949 és 1990 között Németország keleti részén létezett szocialista állam volt.

²⁹ Korda György (1939) Artisjus, eMeRTon és Fonogram-díjas táncdalénekes, a műfaj egyik legnépszerűbb előadója, aki mind a mai napig (2024) aktív.

³⁰ Máté Péter (1947–1984) énekes, hangszerelő, zeneszerző és zongorista, a hazai könnyűzene meghatározó alakja volt.

³¹ Zalatnay Sarolta (1947) énekesnő, író. Mind a mai napig (2024) aktív előadó, a beatkorszak egyik legnépszerűbb énekesnője volt.

³² Az Omega 1962–2021 között működött, Kossuth- és Liszt Ferenc-díjjal kitüntetett beat- majd rockegyüttes. A magyar előadók közül a leghosszabb és legsikeresebb külföldi karriert az Omega futotta be.

³³ Pege Aladár (1939–2006) Kossuth-díjas és Liszt Ferenc-díjas bőgőművész, zeneszerző, a magyar dzsessz kiemelkedő alakja, érdemes művész.

³⁴ Benkő László (1943–2020) Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas zenész, billentyűs, zeneszerző, az Omega együttes tagja volt.

első buli, úgy emlékszem, Dunaföldváron volt. A helyszínen a közönség ordított, fel voltak már hergelve. Életemben úgy nem féltem, Sanyika másképp állt most is hozzá, azt mondta, hogy „ezek a tenyeremből fognak enni!” Amikor kiólázkodtunk a színpadra, kicsit elcsendesedtek. Cintula³⁵ volt a konferanszié, látta, hogy mennyire be vagyunk gyulladva, ezt mondta, hogy semmi vész, majd én segíték. Úgy konferált be minket, hogy gyerekek, most olyat fogtok látni, mint még soha Magyarországon! Ismeritek az Emerson Lake and Palmert?³⁶ Nagy rivalgás. Most ki fog jönni három srác és olyat fogtok hallani, mint még soha! Erre hirtelen elcsendesedett a közönség. Úgy mentünk ki, mint a kivégző osztag elé. Szépen belecsaptunk a zenébe, és csönd volt, néha bele-beletapsikoltak. Kezdtünk közben vérszemet kapni, a végére maradt a *Rókatánc* meg egy dobszóló. Nem ováció volt, hanem tapsoltak. A buli alatt az omegások is be-benézettek, ezután már megnyugodtak, és állati aranyosak voltak. Látták, hogy úgy dolgozunk, mint a kis örültek. Nagyon szépen lement az egész nyári turné. Mondták, hogy lesz téli turnéjuk is, elhívtak oda is. Ott már vérszemet kaptunk, és mivel az Omega nagy show-t csinált a színpadon, mi is kitaláltunk valamit: a kerekeken guruló Hammondunkkal István ide-oda rollerezett a színpadon, játszottuk az agyunkat! Egyszer csak mi is ismételtünk, először egyet, aztán kettőt, végül már hármat. Akkor ránk szóltak, hogy ez egy Omega-show, és ez egy kicsit már zavarta az Omegát, mert nem volt akkora sikerük utánunk.

Ekkoriban jött haza az LGT³⁷ Amerikából, Barta Tamás³⁸ nélkül, ami politikailag igen kellemetlen helyzet volt. Rögtön kis is írtak nekik egy egyhetes turnét, Jameset³⁹ gyorsan berántották magukhoz. Az elején az LGT döbbenetesen erős volt, egy kőkemény társaság indult el, később Frenreisz⁴⁰ után már visszalágyult, magyarosabb lett. Amikor pedig visszajöttek Amerikából, akkor olyanok voltak, mint a gyerekek. A szállodákban filmvetítés mellett lelkesen meséltek a kinti élményeikről, a nagy fesztiválok dupla színpadáról, a motoros angyalokról és így tovább. Amikor elindultak a zenével, akkor a színpad szélén elfehéredtünk, olyan energia volt a zenekarban! Mintha egy amerikai rockegyüttest hallanánk! Aztán lassan visszamagyarosodtak – nem akarok senkit bántani –, de az első pár előadásukon, mintha az ég szakadt volna le! Ez nekünk is nagy iskola volt, hogyan kellene megszólalni.

Kovács László:

A V'73 milyen kapcsolatban volt a médiával?

Sáfár József:

Volt egy csodálatos technikusunk, Tódor Lajos, akinek mindenre kiterjedt a figyelme. Úgy mentünk fel a színpadra, hogy szinte nem is volt beállításunk. Nagyon jó biztonságérzetet adott a színpadon. Nyugaton már volt egy-két zenekar, amelyik hanglemezminőségben szólalt meg a színpadon. Ez lett a mi ambíciónk is! Lajos felvette a koncertjeinket, és Pisti ezeket a kazettákat vitte be a Lemezgyárba.⁴¹ Mindig akadt egy ilyen-olyan indok, éppen miért nem adják ki. Nagyon fontos lett volna, mert akkoriban úgy nézett ki, hogy akinek nincs lemeze, az igazából nincs is. Végül Pisti személyesen Erdősnek⁴² tette fel a kérdést, hogy mi a probléma?

---

³⁵ Keresztes Tibor „Cintula” (1944) rádiós műsorvezető, lemezlovas, a hazai beatklubélet ismert alakja.

³⁶ Az Emerson Lake and Palmer 1970-ben alapított népszerű angol progresszívrock-zenekar volt.

³⁷ A Locomotiv GT 1971-ben alapított rockzenekar, a hetvenes-nyolcvanas évek egyik népszerű együttese volt.

³⁸ Barta Tamás (1948–1982) gitáros, énekes, zeneszerző, a Syconor, a Syrius, a Hungaria és a Locomotiv GT tagja volt.

³⁹ Karácsony János „James” (1951) gitáros, énekes, a Ferm, a Generál és a Locomotiv GT tagja volt.

⁴⁰ Frenreisz Károly (1946) basszusgitáros, énekes, zeneszerző, szövegíró, zenekarvezető. 1973-tól a Skorpió együttes alapítója, vezetője, előtte a Metro és a Locomotiv GT tagja volt.

⁴¹ Az MHV, azaz Magyar Hanglemezgyártó Vállalat, Hungaroton, a Kádár-korszak monopolista állami hanglemezkiadó és -gyártó vállalata volt.

⁴² Erdős Péter (1925–1990) jogász, menedzser, az MHV felsővezetőjeként a magyar könnyűzenei élet egyik legbefolyásosabb embere volt a Kádár-korszak második felében.

Annyira készek vagyunk egy nagylemezre, hogyha beszaladunk, két nap alatt feljársunk mindent, precízen. Erdős azt mondta neki, hogy „nem ehhe ba*szik a magyah pahaszt”. Ő a nagy példányszámokat preferálta, meg azokat, akik kedves voltak neki, és mi nem fértünk bele ebbe a képbe. Ez a válasz volt a halálos ítéletünk. Óriási munkát fektettünk a programba, és ekkor lefagytunk: minek dolgozzunk tovább, magunknak a próbateremben?

Kovács László:

Hogyan jelent meg a saját kislemezetek?

Sáfár József:

Kovács Kati bevitt minket a tévébe egy felvételre. Kérték a playback-szalagjainkat az adáshoz. Mi azt hittük, hogy élőben kell játszani. Azt válaszolták, hogy azt nem lehet, de akkor mi ott helyben felvettük a zenei alapot. A *Rókatáncot* játszottuk el, rövidített dobszólóval. Így lett tévéfelvételünk. Ezután Módos Péter⁴³ keresett minket, hogy csináljunk könnyedebb darabokat, azokból több is lement a tévében. Létezett a *144 nóta* című tévéműsor, az érdi kultúrházban vették fel. Az *Általábanmindig* cím számmal a műsor slágerlistáján egészen a harmadik helyig jutottunk, erre a sikerre való tekintettel jelent meg a kislemez.⁴⁴ Eljutottunk a Magyar Rádióba is. Kiss Imre⁴⁵ dzsesszműsoraihoz készült a *Gondolatok* című felvételünk, a Rádió 8-as stúdiójában.

Kovács László:

Nemcsak saját dallal,⁴⁶ de kísérőként is felléptetek a Metronóm '77 fesztiválon. Hogyan jött ez a lehetőség?

Sáfár József:

A fesztivál gálaestjén, már versenyen kívül, fellépett a legtöbb akkori ismert táncdalénekes, élő adásban. Csak közvetlenül az adás előtt derült ki, hogy a kísérő nagyzenekarnak nincsenek meg a kották. Mi viszont korábban már dolgoztunk az énekesekkel, így beugróként elvállaltuk az estet. Érdekes volt hallani egymás után a bejelentéseket, ahogy Antal Imre konferált: énekel Korda György, kísér a V'73 együttes, énekel Kovács Kati, kísér a V'73 együttes és így tovább. Minket pedig dalonként ki-be tologattak a mozgó színpadon. Ez volt a vég.

Kovács László:

Ezt közösen beszélte meg, vagy valaki kivált?

Sáfár József:

Megbeszéltük. Akkoriban már nem is próbáltunk. Mindig is el voltunk ájulva Rózsitól,⁴⁷ hogy milyen gyönyörű hangja van, néha a próbateremben hallgattuk őt a rádión. Az ő hangját meg a Jack Bruce-ét⁴⁸ is elfogadtam volna a hangomnak! (*nevet*) Egyszer egy buliban

---

⁴³ Módos Péter (1939–2021) televíziós szerkesztő, műsorvezető. 1989 előtt a beattal, majd rockkal foglalkozó hazai tévéműsorok nagy részének szerkesztője volt.

⁴⁴ V'73: *Általában mindig/Dal mindenkinek*, Pepita SPS 70164 (1974)

⁴⁵ Kiss Imre zenei szerkesztő, a Magyar Rádió dzsesszműsorainak szerkesztője volt a hetvenes-nyolcvanas években.

⁴⁶ V'73: *Egy pillanat* (a kislemez másik oldalán a Jokers együttes *Őszre jár* című dala hallható), Pepita SPS 70253 (1977)

⁴⁷ Demjén Ferenc „Rózsí” (1946) Kossuth-díjas énekes, dalszövegíró és basszusgitáros, az egyik legnevesebb magyar könnyűzenei előadó.

⁴⁸ Jack Bruce (1943–2014) skót zenész, zeneszerző, a Cream együttes basszusgitáros-énekeseként vált ismertté.

találkoztunk Rózsival, akkor mondta, hogy kilépett a Bergendyből.⁴⁹ Alapítani akart egy együttest, de kisebb létszámmal. Ő szerző, szövegíró, énekes – szinte minden egy személyben. Egyszer eljött minket megnézni az Ifiparkban.⁵⁰ Istvánnal is beszélt, hogy őt érdekelné a közös munka, mert nem nagyon akar már basszusgitározni. Egy gitáros hiányzott volna még, úgy emlékszem, Végvári Ádám⁵¹ került szóba. Az ötlet, hogy Rózsival folytassuk, nagyon tetszett nekünk. Nekem az volt a szomorú hír, hogy valaki fontos ember Rózsi körül mindenképp négytagú zenekart akar látni, ahol ő basszusozik. Én akkor a kardomba dőltem... nagyon szomorú időszakom volt ez. Hét évig voltunk együtt, felépítettünk egy zenekart. Hol találok most megint egy Lerch Pistit vagy egy Herpai Sanyit? Nem kívánom senkinek azt az érzést, hogy ekkora munkát kell kidobni az ablakon. Nem egyszerű dolog úgy tető alá hozni egy zenekart, hogy az ember nyugodtan, mosolyogva mehet fel a színpadra, mert tudja, hogy koncert közben minden jól működik majd. Maradtam a Volán Klubnál, egyedül. A Kommunista Ifjúsági Szövetségtitkára megkérdezte, hogy tudnék-e egy új zenekart szervezni. Ekkor történt, hogy az omegás Molnár Gyuri⁵² megkeresett azzal, hogy beszélne velem. Eljött a házunkhoz, beültetett a kis Volkswagenjébe, elindultunk, és megmutatott egy kazettát. Megkérdezte a véleményemet, és azt, hogy van-e kedvem ehhez a zenéhez? Gyönyörű, női vokál szólalt meg egy szál gitár mellett, angolul. Hát, elájulok, mondtam az első perc után. De még nem árulta el, kik ezek, végig kellett hallgatnom vagy negyven percet. Akkor megmondta, hogy ez a Mikrolied vokál legújabb verziója. Persze, az ő felesége, Várszegi Éva⁵³ is benne volt, ők zenekart kerestek. Éva, Szánti Jutka⁵⁴ és Szigeti Edit⁵⁵ énekeltek, Edit gitározott. Persze, hogy érdekel! Ha már nincs Emerson és a többiek, akkor csináljunk vokális popzenét! Jutka volt az alt, Edit a mezzoszoprán, Éva a szoprán, később én is befértem negyedeknek (*nevet*). Bemutattam őket a Volán igazgatójának, megcsináltuk a Volán-Mikroliedet.⁵⁶ Különböző helyeken léptünk fel, az Ifiparkban, máskor az Omega előtt. Dicsérgettek minket jobbról-balról, és a közönség is egyre inkább kajálta. Dáni Jancsi⁵⁷ billentyűzött, Pálmai Zoli⁵⁸ dobolt és természetesen Edit volt a szólógitáros. Amikor beadtunk egy demót, ugyanúgy elutasították, mint a V'73-at. Most azért más volt a háttérben. Rájöttem, hogy mi a Neoton és a Kócbabák⁵⁹ rockos változata voltunk, és a lemezgyárnak nem kellett a konkurencia. A demó Szigeti Editék családi házában pincéjében készült, az Omega cuccával csináltuk a felvételt. Előtte pár napig Editéknél gyakoroltunk. Marha jól sikerült, ma is imádom! Ezt adtuk be. Később készült két rádiófelvételünk is, a hatos stúdióban, az *Indulj hát* és a *Téli szél*. Hiába házaltunk ezekkel is,

---

⁴⁹A Bergendy 1958–2017 között működő Artisjus-díjas együttes, amely alapítója, Bergendy István nevét viselte. Több stílusváltáson ment keresztül, legnépszerűbb korszaka a hetvenes évek első felében volt, amikor slágeres soft rockot játszott, progresszív elemekkel.

⁵⁰Budai Ifjúsági Park „Ifipark”, 1961–1984 között működő, rendkívül népszerű szabadtéri szórakozóhely, illetve koncerthelyszín.

⁵¹Végvári Ádám (1951) gitáros, énekes, zeneszerző. A Metropol, a Volán, az Universal, a Gemini és a Kati és a Kerek Perec tagja volt. Ezt követően a Neotonban vált ismertté, majd az együttes feloszlása után az Éva Neotonban és az Adam's Family-ben zenélt.

⁵²Molnár György „Elefánt” (1949) Kossuth-díjas és Liszt Ferenc-díjas gitáros, zeneszerző, az Omega együttes tagja volt.

⁵³Várszegi Éva (1953) énekesnő, a Mikrolied vokál, a Cini és a Tinik és a Volán-Mikrolied tagja volt.

⁵⁴Szánti Judit (1951–2021) énekesnő, gitáros, dalszövegíró, a Vadmacskák, a Mikrolied vokál és a Volán-Mikrolied tagja volt.

⁵⁵Szigeti Edit (1953) énekesnő, gitáros, zeneszerző, dalszövegíró, festőművész. A Vadmacskák, a Mikrolied vokál, a Volán-Mikrolied, a Gemini és a Bergendy tagja volt.

⁵⁶A Volán-Mikrolied vagy Volán Rt., 1977–1979 között működött rockegyüttes.

⁵⁷Dáni János billentyűs, zeneszerző, szövegíró. A Volán és a Bergendy Zenekar tagja volt, továbbá dolgozott Soltész Rezsővel és Balogh Ferencsel is.

⁵⁸Pálmai Zoltán (1954) rockdobos, többek között a Theátrum, a P. Mobil, az Illés együttes, a Hobo Blues Band, a Pandora's Box, a Beatrice és a B52 tagja volt.

⁵⁹A Neoton és a Kócbabák, Neoton, Neoton Família, 1965–1990 között működött népszerű beat-, majd popegyüttes.

végül a kudarc miatt ez a társaság szétszéledt. A volt Beton⁶⁰ együttes keresett meg ezután. Jutkával ketten beléptünk a zenekarba, Lippényi Gabi⁶¹ billentyűzött, Kajláth Gyuri dobolt, Major János szaxofonozott. Ekkor már Korona volt a nevünk. A korábbi Beton repertoárját játszottuk, és ekkor írtam egy pár nótát, amit azután vittem a P. Boxba⁶². Ekkoriban jöttünk össze Jutkával. Volt egy elkészerítő megbeszélésünk a lemezgyárban Erdőssel, ami után Jutkával elhatároztuk, hogy elhagyjuk ezt a szakmát, ami annyi csalódást okozott. Megpróbáltuk elfelejteni a zenét, mielőtt belepusztulunk.

Kovács László:
Ez mit jelentett?

Sáfár József:

Eladtuk a felszerelésünket, és másba fogtunk. Vettünk szabászasztalt, szabásgépet, interlockolót, és bársonyanyagból kezdtünk el nadrágokat készíteni. Működött is a dolog, piacra kerültek a termékek. 1980 őszén egy nap jött egy telefon, egy lassú beszédű hang volt a végén: „Cserhádi István⁶³ vagyok, Sáfár Öcsit keresem, akarok veled beszélni.” Egy kávézóban találkoztunk, a Múzeum körúton, Bencsik Sándor,⁶⁴ Cserhádi meg én. Erdős mindenáron ki akarta nyírni a P. Mobilt.⁶⁵ Először kivette Vikidált,⁶⁶ de utána jött Tunyogi,⁶⁷ és a P. Mobil ment tovább. Majd behívták Samukát (Bencsiket), és azt mondták neki, hogyha otthagyja a zenekart, és csinál egy jó kis saját bandát, akkor, ha beindul, három lemezük is lehet sorban. Pityi (Cserhádi) csatlakozott Samuhoz, mert ő is szerző volt a P. Mobilban. Nekem már hiányzott a zene, és nagyon lelkes lettem. Vállaltam, hogy a dobost én találom meg, a többiek meg énekest kerestek. Saját nóták kellettek, mert a P. Mobil dalait nem akarták tovább játszani. Az idő sürgetett, mert az év végére ki volt tűzve a bemutatkozó bulink a Corvin Moziban, és előtte két hónappal még nem állt fel a zenekar, nem volt meg az énekes. Sorban jöttek hozzánk a szörnyű hörgő hangok, és egyszer csak ott ült a meghallgatáson egy vékony kis bajuszos, gombszemű gyerek. Azt hittem, hogy technikus, úgy kérdeztem rá, hogy miért jött. Amikor Miki⁶⁸ – mert ő volt Varga Miklós – megszólalt Vikidál hangján és bármely más hangon is, három oktávon villogott, egyből azt mondtam a többieknek, hogy nem kell tovább keresnünk. Így lett meg Miki. Imádtuk, mert szuper kedves és intelligens ember! Úgy fel tudta szívni magát, és úgy röpködött a színpadon, hogy csak néztem!

Kovács László:
A dobost hogyan találtátok meg?

---

⁶⁰ Beton együttes, a hetvenes években működött magyar rockegyüttes, 1979-ben Koronára változtatták a nevüket, nem sokkal később feloszlottak.

⁶¹ Lippényi Gábor, billentyűs, szaxofonos, hangszerelő, producer.

⁶² A Pandora's Box, 1980–1986 között működött hard rock együttes, a 2000-es évek elejétől régi tagok részvételével több – egymással névhasználati vitába keveredett – újjáalakult formáció is született.

⁶³ Cserhádi István „Pityi” (1954–2005), billentyűs, zeneszerző, a P. Mobil és a P. Box tagja volt.

⁶⁴ Bencsik Sándor „Samu” (1952–1987) gitáros, zeneszerző, a Beatrice, a Gesarol, a P. Mobil, a P. Box, a Metal Company és a Bill és a Box Company tagja volt. Az egyik legfontosabb magyar hard rock zeneszerző.

⁶⁵ A P. Mobil, az egyik legnépszerűbb magyar hard rock együttes. 1970-ben Gesarol néven alakult, 1973-tól játszik a mai nevén, megszakításokkal mind a mai napig (2024) aktív.

⁶⁶ Vikidál Gyula (1948) Liszt Ferenc-díjas énekes, színész. A P. Mobil, a Dinamit, a P. Box és az MHV együttesek frontembere volt.

⁶⁷ Tunyogi Péter (1947–2008) rockénekes. A P. Mobil szólójaként vált ismertté, később a Tunyogi Band alapítója és énekes, valamint a Mobilmánia énekes volt.

⁶⁸ Varga Miklós (1956) énekes, színművész. A P. Box, a P.S. Band, a Sirokkó, a Safari és a V. M. Band tagja volt.

Sáfár József:

Ez nehéz ügy volt, mert huszonkét dobost hallgattunk meg. Két jót láttam köztük, de az egyik elment vendéglátózni, a másikat meg elvitték katonának. Amikor Szabó⁶⁹ bejött, akkor mondta, hogy konziban végzett, gondoltam, így már baj nem lehet. A próbán ütött két jó kettőnégyet – őt választottuk!

Lassan felépült a zenekar. Eleinte sok helyen ment a Mobil közönsége részéről az árulózás, ami engem különösen zavart, mondogattam is Samunak, hogy ehhez nekem mi közöm van. Sajnos, előfordultak tetteleges atrocitások is. Miskolcon egyszer kővel dobáltak, akkor le kellett takarodnunk a színpadról. Volt, hogy leeresztették a benzint a mikrobuszunkból. Egy rövid, de kellemetlen időszak után ez a tiltakozás egyik napról a másikra eltűnt. Az első lemezt 1981 végén vettük fel⁷⁰. Ebből 84.000 példány kelt el, emiatt Samu szomorú volt, és bukásnak értékelte. Én azt javasoltam, hogy játsszunk melodikusabb rockzenét, Bryan Adamset⁷¹, Journey-t⁷² és hasonlókat mutattam a többieknek. A Journey nyomdokain írtam egy dallamosabb számot, ami elé – nehogy kirúgjon a zenekar – egy erős riffet illesztettem, hogy Samukának is legyen feladata (*nevet*). Ez volt *A Zöld, a Bibor és a Fekete* alapja, még szöveg nélkül. Mikinek nagyon tetszett, Samu egyszer csak berágott, hogy ez vacak, mert közövelvonalzóval nem lehet rocknótákat írni. Nekem meg az volt a véleményem, hogy bármit csinálhatunk, csak ne a P. Mobil folytatása legyen. Nincs értelme, hogy két ugyanolyan zenekar legyen. Kikötöttem, hogy lépünk tovább, a rockirodalom tele van az olyan zenekarokkal, mint a Boston,⁷³ a Journey, a Toto,⁷⁴ a Kansas,⁷⁵ akik zseniális darabokat írtak. Kicsit többet kell velük dolgozni, meg kell hangszerelni, de megéri, mert itthon nincs ilyen.

Vikidál ekkoriban szabadúszó volt, néha fellépett a Kugli⁷⁶ együttessel. Samu elképzelése az volt, hogy nagyot üthetünk a Mobilon, ha még egy volt tagot beveszünk, akkor már három exmobilos játszana nálunk. Én ragaszkodtam Mikihez. Papp Gyuszi⁷⁷ oldotta meg a helyzetet, a Safari⁷⁸ együttesbe hívta el Mikit egy angol nyelvű lemez felvételére, ami Svédországban történt. Miki elkérte magát, és Samu azzal engedte el, hogyha Magyarországon megjelenik ez a lemez és egy Safari-fotó, akkor viszont nem maradhat a zenekarban. *Az Ifjúsági Magazin*ban persze kikerült egy ilyen fotó. Amikor Samu meglátta ezt, azon nyomban a próbán közölte Mikivel, hogy ennyi volt. Mondtam magamban, akkor mostantól keményebb rockokat kell írni. A lemezgyár közölte, hogy mivel énekest cseréltünk, ezért azonnal ki kell jönnünk egy kislemezzel, hogy ezt a váltást bevezessük a közönségnél. Aktuális, kész új nótánk ekkor nem volt. (Vikidál) Gyuszi ötlete volt, hogy csináljuk meg azt a nótát, amit a beállításokkor szoktunk játszani. Ez az én nótám, mondogatta. Én kummantottam a sarokban, mert ez a nóta már ki volt rúgva egyszer. Samu és Csiga Sanyi⁷⁹ átmentek egy másik helyiségbe szöveget írni. Mi meg addig a próbateremben készítettük a zenei alapot, mert pár nap múlva már a MAFILM⁸⁰ Lumumba utcai stúdiójába kellett mennünk felvenni a kislemezt.⁸¹

---

⁶⁹ Szabó István „Putyur” dobos, a Pandora’s Box tagja volt.

⁷⁰ Pandora’s Box, Start SLPX 17688 (1982)

⁷¹ Bryan Adams (1959) Grammy-díjas kanadai zenész, dalszövegíró és fotográfus.

⁷² A Journey 1973-ban alapított amerikai rockzenekar.

⁷³ A Boston 1976-ban alapított amerikai rockzenekar.

⁷⁴ A Toto 1976-ban alapított amerikai rockzenekar.

⁷⁵ A Kansas 1973-ban alapított amerikai rockzenekar.

⁷⁶ A Kugli 1979-ben alapított hard rock együttes.

⁷⁷ Papp Gyula (1951) billentyűs, zeneszerző, többek között a Mini, a Skorpió, a Dinamit, a P.S. Band, a Safari, a Kormorán és a P. Mobil tagja volt, az Újszínház zenei vezetője.

⁷⁸ A Safari 1982–1983-ban létezett rockegyüttes.

⁷⁹ Csiga Sándor (1955–2022) dalszövegíró, zeneszerző.

⁸⁰ A MAFILM 1948-ban alapított állami filmgyártó vállalat.

⁸¹ Pandora’s Box: *A zöld, a bíbor és a fekete/Valami rock and roll*, Start SPS 70553 (1982)

Kovács László:

Vikidál hol hallotta korábban ezt a nótát, ha nem volt zenekari tag?

Sáfár József:

Járt a bulijainkra, és mint közönség a beállításoknál hallotta. Ő szerette Mikit, soha nem tolakodott volna a helyére. Samu oldotta meg a kérdést Miki kirúgásával.

Kovács László:

Hogyan lett ebből a nótából Radics Béla⁸²-emlékdal?

Sáfár József:

Ahogy írták a szöveget, mindig bejöttek az új sorokkal. Egyszer csak bejött Samu, azt mondta, képzeljétek meghalt Radics. Sajnos, nem ért meglepetésként, számítani lehetett rá. Samu nézte a félkész szöveget, benne „mámoros éjszakák” és hasonlók, és felkiáltott: „ó, ez a Radicsról szól!” Szó szót követett: „Mi volt a legismertebb száma?” „A *Zöld csillag*.” „Ezt beírjuk! Mi volt a kedvence?” „Hendrixtől a *Bíbor kód*.” „A fekete pedig a halál színe.” Egy óra múlva kész volt a szöveg! Elkezdtek összepróbálni, Vikidál hangszínéhez igazítottuk az énekrészt, és egyszer csak „kisimult” a nóta! Ehhez kellett a csillagok állása! A nóta ki volt dobva, erre betoppan Vikidál, és követeli magának, továbbá Radics Béla akkor hal meg, amikor írjuk a szövegét. Szabónak köszönhető a szám címe, aki egyszer csak felkiáltott, hogy tele van színekkel a szöveg, legyen ez a címe!

Kovács László:

Mikor jelent meg a kislemez?

Sáfár József:

Sajnos, nem emlékszem, talán még az év végén a boltokba került. A műsorba hamar beillesztettük a dalt, először az elején szerepelt, majd egyre hátrébb került. Amikor a tévében és rádióban lement, többször is, akkor leszakadt az ég! Az Ifiparkban, ha háromszor nem játszottuk volna el a koncert legvégén, agyonverték volna, olyan tombolás volt! Ez volt az én elégtételem. A magyar ember nem a pentatonon vagy blueson nőtt fel. Azt hallgatjuk mi, de a gyökereink mégis diatonikus skálához kötöttek, és azt is össze lehet rakni a rockzenével. Kell bele egy kis dallamot tenni!

Vikidállal megjelent a második lemezünk és sikeres lett.⁸³ Ebben az időben elkezdődtek a feszültségek a zenekarban. Egyrészt Samu és közöttem, zenei okokból, másrészt Vikidál az *István, a király*⁸⁴ sikere által olyan nagy sztár lett, amit a zenekar nehezen viselt. Egy idő után már nem éreztem jól magam. A V'73-ban volt egy könyvünk, ahol minden kiadást és bevételt vezettünk, mindent demokratikusan csináltunk. Itt a pénzt is másképp osztották el, nem is láttam mindenbe bele. Végül kijelentettem, hogy nem csinálom tovább, inkább betanítok valakit magam helyett.

Kovács László:

Mihez kezdted ezután?

---

⁸² Radics Béla (1946–1982) gitáros, énekes, zeneszerző. Az egyik legjelentősebb magyar rockelőadó, az Atlantis, a Sakk-Matt, a Tűzkerék, a Taurus és az Alligátor együttesek tagja volt.

⁸³ Pandora's Box: *Kő kövön*, Start SLPM 17762 (1983)

⁸⁴ Az *István, a király*, 1983-ban bemutatott rockopera, a műfaj mindmáig legnépszerűbb hazai darabja.

Sáfár József:

Ismét összejöttünk Varga Mikivel, mi kezdtük el a V. M. Band-et⁸⁵, de ebben a zenekarban csak rövid ideig voltam. Ekkor csináltuk meg Jutkával a szólólemezét, *Szombat éjjel* címmel⁸⁶. Mint szerző, jobban ki tudtam élni magam. Nagyon jó énekes volt! Aztán elmentem pénzt keresni, háromszor voltam Soltész Rezsővel⁸⁷ a Szovjetunióban. Ezek két és fél hónapos turnék voltak. De ekkor már leginkább a stúdiózás érdekelt.

Kovács László:

A filmslágeres lemez is Szánti Jutkához kötődik?

Sáfár József:

Ezt Szűts Pistával⁸⁸ csináltuk, a Varietas kiadónál jelent meg.⁸⁹ Előtte a Hungarotonnál kértek fel Jutkával, hogy csináljunk egy ilyen lemezt. Bementünk a kottatárba, ott kaptunk ötven régi kottát, azokból válogattunk. Jutka mamája mondta, hogy melyek fontosak (*nevet*). A *Valahol Oroszországban* című dalt a Hungarotonnál nem ajánlották a lemezre venni, de a *Balalajka sír...* maradhatott. Dorozsmai⁹⁰ stúdiójában vettük fel az anyagot, itt már hangmérnökként dolgoztam. Remekül sikerült, már elkészült a borító is – erre kirúgták! Rá két hónapra megjelent a Neotonnak egy filmslágeres lemeze... Hányadszor mentem már falnak?! Ez már a nyolcvanas évek végén volt.

Kovács László:

Ekkortól lettek hangmérnök?

Sáfár József:

A mulatós felvételeken tanultam, Enyedi Ernő⁹¹ lakásán kezdtünk, a XIII. kerületben lakott, a Lehel piacnál. Kadlott Karesit⁹² és hasonlókat vettünk fel. Fél évig Tabányi Mihály⁹³ házában, egy régi bárban is dolgoztunk, majd felépült az E Stúdió Rákospalotán. Kezdték odaszokni a zenészek, jól ment egy darabig, de Ernő pár év múlva sajnos tönkrement. Önállósultam, elkezdtem az itthoni stúdiómat fejleszteni.

Kovács László:

Mióta zenélsz ismét?

Sáfár József:

Pityi halála után egy évvel, 2007-ben Szabóval megalapítottuk az Ős-P. Box-ot. Ennek az volt az előzménye, hogy Pityi látástól vakulásig dolgozott a vállalkozásaiban, Debrecenben, és amikor 2000-ben megjött a kedve ismét zenélni, akkor szeretett volna egy zenekart. A név nem volt levédve, ezért felhívta a még élő alapítókat, engem is, Szabót is, Varga Mikit is, hogy használhatja-e a P. Box nevet. Mindannyian azt mondtuk, hogy rendben. Úgyes szervező volt, jóban is voltunk, voltam velük koncertet hangosítani a Diákszigeten, segítettem lemezfelvételen és így tovább. Pityi egyre betegebb lett, végül sajnos elhunyt. Az a debreceni zenekar először úgy döntött, hogy mivel nincs már eredeti tag a P. Box-ban, ezért megszűnnek. Csináltak egy

---

⁸⁵A V.M. Band, Varga Miklós Band, 1984–87-ben működött rockegyüttes.

⁸⁶Szánti Judit: *Szombat éjjel*, Favorit SLPM 17892 (1985)

⁸⁷Soltész Rezső (1945) énekes, dalszerző, szövegíró.

⁸⁸Szűts István (1960) multi-instrumentalista zenész, hangmérnök, producer, a Kormorán együttes tagja.

⁸⁹Szánti Judit: *Filmslágeresek*, Varietas Records MK 1991/017 (1991)

⁹⁰Dorozsmai Péter (1959) zenész, producer, zeneszerző, hangmérnök.

⁹¹Enyedi Ernő kiadói igazgató, producer.

⁹²Kadlott Károly (1945) énekes, szalonzenész, a mulatós műfaj egyik ismert előadója.

⁹³Tabányi Mihály (1921–2019) tangóharmonikás, zenekarvezető, a magyar könnyűzene legendás alakja.

nagy búcsúkoncertet az Almássy téren, ott volt Szabó és Vikidál is. Bejelentették, hogy ezzel bezárult a szelence. Csiga Sanyi unszolt engem, hogy legyen ismét zenekar. A Hármashatárhegyen lakott, nála kezdtük el Szabóval újra a zenekarunkat. Egyszer csak bejelentkeztek a debreceniek, hogy mégsem hagyják abba a zenekart. Sajnos, a névhasználat felett éveken át tartó vita és pereskedés keletkezett. Ők mára végleg megszűntek, mi viszont ma is zenélünk, mégpedig két énekessel. Az Ős-P. Box alapítása óta velünk levő Radovics László „Kyru” mellett vendégként Varga Miki is énekel mint örökös tag.

Kovács László:

Miképp alakult a magánéleted?

Sáfár József:

Három éve, hogy Jutka elhunyt, én mostanában kezdem megszokni az egyedüllétet. A hetvenes években rövid ideig házas voltam, abból született egy lányom, és lett egy unokám is, aki most tizenkét éves, egy tündéri, vörös hajú kisrác.